

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง "หลักการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพแนวพุทธ: ศึกษาเน้นด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ" ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของความคิดริเริ่มของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำลี ใจดี อาจารย์อาวุโส ผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ ทั้งแนวประชาสัมพันธ์และแนวกฎหมาย และยังไม่เคยมีครั้งใดที่อาจารย์ยุติการพัฒนาหลักการทั้งสองให้เป็นหลักการที่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง แม้ว่าอาจารย์จะตระหนักดีถึงจุดอ่อนของหลักการทั้งสองแนวมาโดยตลอด และด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล อาจารย์มีความเชื่ออย่างยิ่งว่าถ้าสามารถประยุกต์พุทธธรรมเป็น "หลักการคุ้มครองผู้บริโภคแนวพุทธ" แล้ว จะสามารถสร้างหลักการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง คำว่า "หลักการคุ้มครองผู้บริโภคแนวพุทธ" จึงมิใช่คำใหม่สำหรับผู้ศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น อาจารย์ยังได้มอบหมายภารกิจในการประยุกต์หลักการดังกล่าวให้เป็นจริงแก่ผู้ศึกษา ซึ่งสร้างความหวาดหวั่นให้แก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งที่ผู้ศึกษามีได้มีความรู้เรื่องพุทธธรรมและปรัชญาตะวันตกแม้แต่น้อย จึงอาจกล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาจากปณิธานของผู้ศึกษาที่ต้องการสนองคุณ "ครู" เท้าที่ "ศิษย์" คนหนึ่งพึงกระทำได้

ความเมตตาของอาจารย์ยังรวมไปถึงการฝาก "ศิษย์" เพื่อปฏิบัติภารกิจนี้ให้ลุล่วงกับศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พันธเสน สหายสนิท และคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้มากที่สุดจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ผู้ศึกษาเข้ารับการสอบสัมภาษณ์อาจกล่าวได้ว่าประโยคที่ผู้ศึกษาจดจำได้อย่างแม่นยำ คือประโยคของคณะกรรมการการสอบที่ว่า "คุณเป็นศิษย์ของสหายที่เป็นรักของพวกเราทั้งห้าคนที่นี่" ซึ่งผู้ศึกษาเชื่อมั่นว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ศึกษาได้รับการตอบรับให้เป็นนักศึกษาของสถาบันแห่งนี้ คำขอบคุณใด ๆ ที่มีให้อาจารย์จึงไม่มีวันเพียงพอ

ความเมตตาของอาจารย์อีกเช่นกันที่ทำให้ศาสตราจารย์ อภิชาติ พันธเสน ยินดีรับผู้ศึกษาเป็น "ศิษย์" พร้อมกับอาจารย์ได้กำชับให้เชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิยดา เกียรติยิ่งอังศุลี ร่วมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนอาจารย์อภิชาตินั้น ระบุให้เชิญ น.พ. ดร. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ ร่วมเป็นคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้งสองท่านได้ให้ความดูแลเอาใจใส่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี อาจารย์นิยดาจะคอยให้กำลังใจและตอบข้อสงสัย แม้ยามคำคืนอาจารย์ก็ไม่เคยปฏิเสธ "คำถามเซย์ ๆ" ของผู้ศึกษา เมื่อครั้งที่ผู้ศึกษาป่วยหนักและจำเป็นที่จะต้องได้รับการผ่าตัดเป็นการเร่งด่วน อาจารย์นิยดาเป็นผู้ที่ให้กำลังใจหลักอย่างดียิ่ง ซึ่งผู้ศึกษาต้องขอขอบคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ สำหรับ อาจารย์โกมาตร แล้ว นอกจากอาจารย์จะมี "คำแนะนำ" ที่ลุ่มลึกให้ทุกครั้ง อาจารย์ยังให้ความรู้ที่กว้างขวางแก่ผู้ศึกษา เวที "ศุภรเสวนา" ที่อาจารย์จัดให้มีขึ้นทั้งช่วงแรกที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร และยังคงดำเนินการในปัจจุบันที่ สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ กระทรวง

สาธารณสุข เป็นชุมชนวิชาการที่สร้างคุณูปการต่อนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านมานุษยวิทยาการแพทย์เป็นอย่างดี ผู้ศึกษามีโอกาสได้เรียนรู้จากเวทีวิชาการมาโดยตลอด ซึ่งจำเป็นที่จะต้องขอขอบคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับอาจารย์อภิชัย พันธเสน ผู้ศึกษาตระหนักดีถึงความเมตตาที่อาจารย์ให้นับแต่วันแรกที่อาจารย์ยอมรับเป็นศิษย์ ถ้าปราศจากอาจารย์แล้ว ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่วันที่จะสำเร็จเป็นรูปเล่มได้เลย ในทางวิชาการ อาจารย์เป็นผู้ที่ทำให้พุทธธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากที่สุดและอาจกล่าวได้ว่าไม่เคยอยู่ในความสนใจของผู้ศึกษาเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเข้าใจได้ไม่ยาก อาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงแก่นของพุทธธรรม และนำผู้ศึกษาสู่การเริ่มต้นศึกษาพุทธธรรมด้วยตนเอง อาจารย์ยังได้สละเวลาตรวจสอบและพัฒนางานเขียนของผู้ศึกษาในทุก ๆ บทจนแต่ละบทชัดเจน ลุ่มลึก และกระชับด้วยภาษาที่งดงาม ในด้านชีวิต อาจารย์เป็นต้นแบบของวิถีชีวิตในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง การเป็นนักวิชาการที่มีผลงานและความคิดริเริ่มทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ หรือแม้กระทั่งการเป็นนักต่อสู้ทางการเมืองเมื่อยามที่บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะวิกฤต ยิ่งไปกว่านั้น ในทางจิตใจ อาจารย์ยังได้ให้ความกรุณาแก่ผู้ศึกษามากเป็นพิเศษ เมื่อคราใดที่หมดกำลังใจ ท้อแท้ ผู้ศึกษาจะได้รับโทรศัพท์จากอาจารย์ให้ทำงานต่อไป แม้เป็นช่วงเวลาที่ยากที่สุดที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะคณบดี คณะบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อาจารย์เป็นกำลังใจหลักให้ผู้ศึกษามาโดยตลอด ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาไม่อาจยุติงานนี้ลงได้ ไม่ว่าจะท้อแท้และหมดไฟ หมดแรงเพียงใด ถ้าไม่เสร็จ ก็จะยุติไม่ได้ ผู้ศึกษาคงไม่สามารถร้อยเรียงคำเพื่อแสดงความขอบคุณใด ๆ ได้เท่ากับคำมั่นสัญญาที่จะเป็นนักวิชาการที่ดีให้สมกับความเมตตาและความกรุณาที่อาจารย์มอบให้แก่ศิษย์คนนี้

ตลอดระยะเวลาห้าปีที่ได้รับบ่มเพาะในสถาบันแห่งนี้ ผู้ศึกษาปฏิเสธไม่ได้เลยว่าคณาจารย์ภายใต้โครงการปริญญาเอกสหวิทยาการมีส่วนสำคัญในการสร้างผู้ศึกษามากเพียงใด ผู้ศึกษาจึงขอถือโอกาสนี้ขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนทุกท่าน รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้มีส่วนในการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้ศึกษา สำหรับการสอบวัดคุณสมบัตินี้ ผู้ศึกษาขอกราบนมัสการขอบคุณพระไพศาล วิสาโล เป็นพิเศษ ทั้งในส่วนที่เป็นกรรมการการสอบและคำแนะนำที่มอบให้แก่ผู้ศึกษาเป็นพิเศษ และผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเจตน์ ภาคีรัตน์ สำหรับการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ ปรงติ และรองศาสตราจารย์ ดร. วรพล พรหมิกบุตร สำหรับคำแนะนำที่มอบให้แก่ผู้ศึกษา

สำหรับการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นการสอบครั้งสุดท้ายของสถาบันแห่งนี้ ผู้ศึกษาได้รับความเมตตาเป็นพิเศษจากประธานการสอบ รองศาสตราจารย์ สุดา วิสสุตพิชญ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ซึ่งทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เชื่อมโยงหลักธรรมกับหลักกฎหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และ

ผู้ศึกษาขอกราบนมัสการ พระภิกษุณี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมเพิ่มเติม พร้อมทั้งได้กำชับให้ผู้ศึกษาเผยแพร่สาระสำคัญของปริญฺญาณิพนธ์ในรูปบทความสั้น ๆ เช่นเดียวกับที่อาจารย์อภิชัยได้ย้ามาตลอดหลังจากที่งานเขียนสำเร็จลง

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาให้สัมภาษณ์และข้อมูล ตลอดจนความเห็นที่เป็นประโยชน์ที่จะร่วมกันสานเส้นทางสู่การคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกันต่อไป แม้ว่าจะไม่สามารถระบุนามของทุกท่านได้ทั้งหมด โดยเฉพาะ เกสัชกรวินิต อัครกิจวีรี ผู้อำนวยการกองควบคุมยา และผู้ศึกษาขอขอบคุณการให้สัมภาษณ์ที่เป็นกันเองของ ดร. ทิพย์วรรณ ปริญาศิริ ผู้อำนวยการกองควบคุม และขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ เกสัชกรหญิง ดร. นิธิมา สุ่มประดิษฐ์ และเกสัชกรหญิงพนิตนาฏ คำนุ้ย ที่ให้ความช่วยเหลือในฐานะมิตรสนิทมาโดยตลอด

ผู้ศึกษาขอขอบคุณทันตแพทย์หญิงฟากฟ้าหนึ่ง อโคตตระกูลและชาวปทุมมอโคกทุกท่าน โดยเฉพาะเตมียะ อโคตตระกูล ที่ให้สัมภาษณ์และแนะนำให้ผู้ศึกษารู้จักการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายในชุมชนปทุมมอโคก และขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับพี่น้องมุนุชาที่ช่วยให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงหลักวิธีการศึกษาพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกกลายเป็นเรื่องง่ายและน่าสนใจที่สุดในที่สุด

ผู้ศึกษาได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจาก เกสัชกร ภาณุโชติ ทองยัง เกสัชกรประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำให้ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ลุงบุญมาก ลัมไพบูลย์ เจ้าของโรงงานน้ำตาลสดบรรจขวดสำเร็จรูป และคุณสุรจิต ชिरเวทย์ ประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม ด้วยบรรยากาศของชาวพุทธที่เอื้ออารีอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอขอบคุณสุภาวรัตน์ สุทธิพรวิโรจน์ ตัวแทนกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคภาคเหนือ ที่ให้สัมภาษณ์ และยังช่วยให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสสัมภาษณ์พระมหา ดร. บุญช่วย สิรินุโร ผู้อำนวยการสถาบันโพธิยาลัย ผู้ศึกษาขอกราบนมัสการพระมหา ดร. บุญช่วย สิรินุโร ไว้ ณ ที่นี้ และขอ นมัสการเป็นพิเศษแด่พระวิสิทธ์ วิุตวิสิทธ์โร ที่ได้กรุณาพาผู้ศึกษาเข้าสัมภาษณ์พระผู้ใหญ่รูปอื่น ๆ ทั่วจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้ง ยังได้จัดหาเอกสารสรุปการประชุมกลุ่มให้แก่ผู้ศึกษาจนครบถ้วน

ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก เกสัชกร วรวิทย์ กิตติวงศ์สุนทร ผู้อำนวยการ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ อุบลราชธานี ที่ได้ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่ล้ำค่า ตลอดจนที่พัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเพื่อการสัมภาษณ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานีทุกครั้ง และผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ อุบลราชธานีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งทุกคน

ปริญญาโทฉบับนี้ จะสำเร็จลงไม่ได้ หากมิได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนวิจัยจาก โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก สำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย (คปก.) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุนให้ผู้ศึกษาได้เดินทางเข้าร่วมศึกษากับนักศึกษาปริญญาเอกสาขาจริยธรรมประยุกต์ใน ชั้นเรียนของ Professor Dr. Michael McDonald, W. Maurice Young Centre for Applied Ethics, Faculty of Graduate Studies of the University of British Columbia, Vancouver, British Columbia ประเทศแคนาดา ในช่วงระหว่างวันที่ 2 มกราคม - 30 พฤษภาคม 2548 ผู้ศึกษา ขอขอบคุณอาจารย์ Professor Dr. Michael McDonald เพื่อนนักศึกษา มหาวิทยาลัยบริติช โคลอมเบีย และขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ Professor Robert Florida, University of Victoria, Victoria ประเทศแคนาดาที่ให้สัมภาษณ์ และได้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์ที่ผู้ศึกษาได้ ใช้เป็นแนวทางสำคัญในการเชื่อมโยงหลักชีวจริยธรรมตะวันตกกับพุทธธรรม โครงการปริญญาเอก กาญจนาภิเษก (คปก.) ยังได้สนับสนุนผู้ศึกษาให้ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานบางส่วนถึง 3 ครั้ง คือ การนำเสนอในการประชุมไทยศึกษาครั้งที่ 9 (the Ninth International Conference on Thai Studies) ระหว่างวันที่ 4 เมษายน 2548 ณ Northern Illinois University, DeKalb Illinois สหรัฐอเมริกา และการประชุมที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2548 และการ ประชุม RGJ-PhD Congress VII ที่พัทยา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2549 ผู้ศึกษาต้อง ขอขอบคุณโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ นันทนา รณเกียรติ ผู้อำนวยการ โครงการปริญญาเอกสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ให้ความกรุณาดูแลและให้ความ ช่วยเหลือผู้ศึกษาและนักศึกษาทุกคนเป็นอย่างดี ตั้งแต่แรกจนแม้วินาทีสุดท้าย ผู้ศึกษาขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬาร เอื้อรักสกุล รองผู้อำนวยการ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่าน โดยเฉพาะพี่นิกา ชุตติฉัตรชัย เลขานุการโครงการ ที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด

สุนทรี ท. ชัยสัมฤทธิ์โชค
โครงการปริญญาเอกสหวิทยาการ
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2549